

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

економіки та менеджменту

_____ проф. Дзьоба О. Г.

« ____ » _____ 2020 р.

ВСТУП ДО ФАХУ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни

вибіркова

обов'язкова / вибіркова

Робоча програма дисципліни «Вступ до фаху» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Розробник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н. _____

Король С. В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від «05» жовтня 2020 року № 3

Завідувач кафедри фінансів _____ проф. Фадєєва І. Г.

Робочу програму схвалено на засіданні випускової кафедри фінансів
Протокол від «05» жовтня 2020 року № 3

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри фінансів _____ проф. Фадєєва І. Г.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Вступ до фаху» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах	
			Семестр <u> 1 </u>	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3
Кількість модулів	2	2	2	2
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	12	36	12
лекційні заняття	18	6	18	6
семінарські заняття	-	-	-	-
практичні заняття	18	6	18	6
лабораторні заняття	-	-	-	-
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	78	54	78
виконання курсової роботи	-	-	-	-
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	13	-	13
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	6	22	6	22
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	25	25	25	25
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	23	18	23	18
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-
підготовка до екзамену	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	Диференційований залік		Диференційований залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В умовах сьогодення у вирі світових фінансових процесів, інформаційного забезпечення та вміння ефективно використовувати сучасний грошовий інструментарій значною мірою залежить успіх та місце суб'єктів політико-економічних відносин у світовій ієрархії. У зв'язку з цим для держави особливо актуальною стає підготовка фахівців, здатних аналізувати такі економічні явища, як фінанси і гроші, осмислювати зміни в їхньому функціонуванні та виробляти адекватні підходи в сучасній економічній політиці. Наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, податкових і бюджетних відносин є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих бакалаврів з фінансів, банківської справи і страхування відводиться навчальній дисципліні «Вступ до фаху».

Мета вивчення дисципліни – набуття фахівцями компетентностей щодо формування системи фундаментальних знань з теорії фінансів, банківської справи та страхування, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- та макrorівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- визначати сутність, функції та роль фінансів у ринковій економіці
- розглядати закономірності еволюційного розвитку фінансів;
- оцінювати рівень становлення і розвитку фінансової науки;
- вивчати засади функціонування фінансової системи держави;
- об'єктивно оцінювати економічні процеси та фінансову політику держави;
- визначати складові податкової системи та податкової політики;
- охарактеризувати економічний зміст і принципи будови бюджетної системи;
- визначати сучасні принципи та види страхування;
- аналізувати фінансові відносини в суспільстві;
- розуміти тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів та фінансів суб'єктів господарювання;
- розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави;
- здійснювати експертну оцінку імовірних тенденцій впливу фінансів на суспільний прогрес;
- виявляти недоліки і переваги діючого фінансового механізму у банківській системі;
- швидко опанувати зміни, які відбуваються у світовій фінансовій системі.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:**

загальних:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу економічних процесів, явищ, механізмів та розуміння їх причинно-наслідкових зв'язків, вміння пристосовуватись до нових умов та ситуацій;
- здатність генерувати нові ідеї, здійснювати пошук альтернативних рішень інноваційного спрямування з метою освоєння фінансових інвестицій;
- здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним, формувати почуття особистої відповідальності, наполегливість, гнучкість, енергійність, упевненість в собі, ініціативність;

фахових:

- здатність до обробки, аналізу та систематизації інформації з теми дослідження, вибір методів і засобів вирішення задач дослідження;
- прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах здійснення фінансової, банківської та страхової діяльності;

- вміння організувати власний бізнес і успішно здійснювати функції, пов'язані із його веденням;
- здатність до підготовки аналітичних матеріалів для оцінки в галузі економічної політики, здатність аналізувати та використовувати різноманітні джерела інформації для проведення економічних розрахунків.

Результати навчання дисципліни деталізують такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:

- планувати та управляти часом у професійній діяльності;
- здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;
- вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефхівцям у фінансовій, банківській та страховій області.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Фінанси і фінансовий механізм	8	3		
ЗМ 1	Сутнісна характеристика фінансів	2	0,5		
Т 1.1	Економічна природа і призначення фінансів. Фінансова наука. Вступ. Фінанси як економічні відносини і як грошові фонди за рівнями управління економікою. Об'єктивна необхідність фінансів. Фінанси як економічна категорія. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. Характерні ознаки фінансів. Склад фінансових відносин.	2	0,5	9, 15, 16, 19, 20, 22	
ЗМ 2	Фінансова система і фінансова політика	2	1		
Т. 2.1	Візії фінансової системи і фінансової політики. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи. Зміст та призначення фінансової політики. Види фінансової політики та їх характеристика. Методи реалізації фінансової політики.	2	1	9, 15, 18, 19, 20, 22	
ЗМ 3	Фінансовий механізм і фінансове планування	2	1		
Т. 3.1	Особливості здійснення фінансового механізму і проведення фінансового планування. Суть фінансового механізму. Фінансовий механізм та його складові елементи.	2	1	9, 14, 15, 19, 20, 22	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
	Структура фінансового механізму. Зведені та індивідуальні фінансові показники. Цілі, зміст, функції і принципи фінансового планування. Методологія фінансового планування. Види та сутність фінансових планів.				
ЗМ 4	Управління фінансами. Фінансовий контроль.	2	0,5		
Т. 4.1	Особливості організації управління фінансами і фінансового контролю. Управління фінансами та його складові елементи. Стратегічне та оперативне управління фінансами. Розподіл функцій в управлінні фінансами між державними органами. Функції Міністерства фінансів України та його структурних підрозділів в управлінні фінансами. Зміст, сфера та принципи фінансового контролю. Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Форми та методи фінансового контролю.	2	0,5	9, 11, 15, 19, 20, 22	
М 2	Державні фінанси	10	3		
ЗМ 5	Необхідність і суть державних фінансів	2	0,5		
Т. 5.1	Суть і призначення державних фінансів. Сутність та значення державних фінансів. Склад державних фінансів.	2	0,5	2, 6, 9, 10, 15, 20, 21, 22	
ЗМ 6	Бюджет і бюджетна система	2	0,5		
Т. 6.1	Суть, склад та структура бюджетної системи. Призначення бюджету в економіці. Державний бюджет як економічна категорія. Функції державного бюджету. Види державних бюджетів. Структура бюджетної класифікації в Україні. Функціональна структура витрат бюджетів.	2	0,5	1, 3-5, 7, 12, 13, 17, 19, 20, 22	
ЗМ 7	Податки і податкові системи	2	0,5		
Т. 7.1	Податкова система в Україні: види податків і зборів. Призначення податків у економічній системі держави. Історичний аспект виникнення і розвитку податків. Функції податків. Податкова система України: загальнодержавні та місцеві податки і збори. Види і форми податків. Принципи створення податкових систем. Основні риси розвитку податкових систем.	2	0,5	1, 3-5, 7, 8, 12, 13, 17, 19, 23	
ЗМ 8.	Страховання.	2	0,5		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 8.1	Характеристика фінансових відносин у сфері страхування. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику.	2	0,5	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	
ЗМ 9	Страховий ринок.	2	1		
Т. 9.1	Основні види страхування на страховому ринку. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків. Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування. Перестраховання. Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.	2	1	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	

Всього:

М 1 – змістових модулів 4

М 2 – змістових модулів 5

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять з дисципліни «Вступ до фаху» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять (П)	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Фінанси і фінансовий механізм	8	3		
ЗМ 1	Сутнісна характеристика фінансів	2	0,5		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять (П)	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
П 1.1	Суть та об'єктивна необхідність фінансів.	2	0,5	9, 15, 16, 19, 20, 22	
ЗМ 2	Фінансова система і фінансова політика	2	1		
П. 2.1	Зміст фінансової системи і призначення фінансової політики.	2	1	9, 15, 18, 19, 20, 22	
ЗМ 3	Фінансовий механізм і фінансове планування	2	1		
П. 3.1	Фінансовий механізм та його складові елементи.	2	1	9, 14, 15, 19, 20, 22	
ЗМ 4	Управління фінансами. Фінансовий контроль.	2	0,5		
П. 4.1	Зміст управління фінансами та організація фінансового контролю.	2	0,5	9, 11, 15, 19, 20, 22	
М 2	Державні фінанси	10	3		
ЗМ 5	Необхідність і суть державних фінансів.	2	0,5		
П. 5.1	Сутнісна характеристика державних фінансів.	2	0,5	2, 6, 9, 10, 15, 20, 21, 22	
ЗМ 6	Бюджет і бюджетна система.	2	0,5		
П. 6.1	Призначення та структура бюджетної системи.	2	0,5	1, 3-5, 7, 12, 13, 17, 19, 20, 22	
ЗМ 7	Податки і податкові системи.	2	0,5		
П. 7.1	Суть та значення податкової системи в Україні.	2	0,5	1, 3-5, 7, 8, 12, 13, 17, 19, 23	
ЗМ 8.	Страховання.	2	0,5		
П 8.1	Економічна необхідність і роль страхування.	2	0,5	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	
ЗМ 9	Страховий ринок.	2	1		
П. 9.1	Поняття страхового ринку і його організаційна структура.	2	1	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Фінанси і фінансовий механізм	12		
ЗМ 1	Сутнісна характеристика фінансів	2		
Т 1.1	Економічна природа і призначення фінансів. Фінансова наука. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Історичний аспект виникнення фінансів.	2	9, 15, 16, 19, 20, 22	

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 2	Фінансова система і фінансова політика	2		
Т. 2.1	Візії фінансової системи і фінансової політики. Проблеми розвитку фінансової системи в Україні. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Особливості сучасної фінансової політики України.	2	9, 15, 18, 19, 20, 22	
ЗМ 3	Фінансовий механізм і фінансове планування	4		
Т. 3.1	Особливості здійснення фінансового механізму і проведення фінансового планування. Сутність збалансованості фінансового плану. Бюджет (кошторис) як інструмент фінансового планування. Гнучкість планування та його значення для підприємства. Види фінансового планування за плановим періодом. Ревізія та аудит. Система фінансових балансів.	4	9, 14, 15, 19, 20, 22	
ЗМ 4	Управління фінансами. Фінансовий контроль.	4		
Т. 4.1	Особливості організації управління фінансами і фінансового контролю. Організація управління фінансами в Україні. Організація фінансового контролю в Україні. Відмінності фінансового контролю та аудиту.	4	9, 11, 15, 19, 20, 22	
М 2	Державні фінанси	13		
ЗМ 5	Необхідність і суть державних фінансів	2		
Т. 5.1	Суть і призначення державних фінансів. Склад державних фінансів: фінанси підприємств і організацій різних форм власності; державний кредит; державне особисте і майнове страхування.	2	2, 6, 9, 10, 15, 20, 21, 22	
ЗМ 6	Бюджет і бюджетна система	4		
Т. 6.1	Суть, склад та структура бюджетної системи. Бюджетна система України. Склад бюджетної системи України. Принципи побудови фінансової системи держави. Використання бюджету у процесах регулювання економіки та забезпечення добробуту населення.	4	1, 3-5, 7, 12, 13, 17, 19, 20, 22	
ЗМ 7	Податки і податкові системи	2		
Т. 7.1	Податкова система в Україні: види податків і зборів. Міжнародний досвід функціонування та розвитку податкових систем. Принципи оптимальності податкових систем.	2	1, 3-5, 7, 8, 12, 13, 17, 19, 23	
ЗМ 8.	Страховання.	2		
Т 8.1	Характеристика фінансових відносин у сфері страхування. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.	2	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 9	Страховий ринок.	3		
Т. 9.1	Основні види страхування на страховому ринку. Необхідність і роль перестраховування в забезпеченні сталості страхових операцій. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Ліцензування страхової діяльності. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.	3	1, 3-5, 7, 12, 13, 17	

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Александрова М. М., Маслова С. О. Гроші. Фінанси. Кредит.: Навчально – методичний посібник. – 2-ге вид., перер. і доп. – К.: ЦНЛ, 2002.
2. Ходаківська В. П., Беляев В. В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 616 с.
3. Базичевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посібник /За заг ред. Базилевича В.Д. – К: Атіка, 2004. – 368 с.
4. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник - 4-те вид., доп. – К.: НІОС, 2003. – 416 с.
5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». – К., 2017. – 184 с.
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
8. Податковий кодекс України Верховна від 02.12.2010 № 2755-VI. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Орищин Т. М. Фінанси [Текст]: навч. посіб. / Т. М. Орищин. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. – 322с.
10. Данилюк М. О., Спасів Н. Я., Орищин Т. М. та ін. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. – Тернопіль: ТАЙП, 2013. – 183 с.

4.2 Додаткова література

11. Кудряшов В. П. Фінанси [Текст]: підручник /В. П. Кудряшов. – Херсон: Олді-плюс, 2006. – 352с. – Бібліогр. : с.345-348.
12. Романенко О. Р. Фінанси [Текст] : підручник / О. Р. Романенко.– К.: ЦУЛ, 2003. – 312с.
13. Фінанси [Текст]: навч. посіб. / Оспіщев В. І., ред.. – К. : Знання, 2006. – 415с. – Бібліогр. : с. 395-397.
14. Благун І. Г. Фінанси [Текст]: навч. посіб. /І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В.Єлейко. – Львів: Магнолія 2006, 2014. – 314с. – (Вища освіта в Україні).
15. Фінанси [Текст]: навч. посіб./ В. С. Загорський, О. Д.Вовчак, І. Г.Благун , І. Р. Чуй. – 2-е вид., стер. – К. : Знання, 2008.- 247с.- Бібліогр.: с. 243-247.

16. Фінанси [Текст]: навч. посіб. / Парижак Н. В., уклад.- Тернопіль: ТНЕУ, 2007. – 192с. – Бібліогр.: с. 182-191.
17. Вдовенко Л. О. Фінанси [Текст]: навч. посіб. /Л. О. Вдовенко, Н. М.Сушко, Н. Д.Фаюра. – К. : Центр учбової літератури, 2010.- 152 с.
18. Петровська І. О. Фінанси (з елементами статистики фінансів) [Текст]: навч. Посіб. / І. О Петровська, Д. В. Калиновий. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 300с.
19. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник – 4-те вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2007. – 240 с.
20. Фінанси (теоретичні основи) [текст]: підручник /Грідчіна М. В., ред., - 2-ге вид., випр..і доп. – К.: МАУП, 2004. – 312с. – Бібліогр.: с.299-303.
21. Фінанси (теоретичні основи) [текст]: підручник /Під кер-вом і за наук.ред. Грідчіної М. В.,Захожая В. Б.– К.: МАУП, 2002. – 280с. – Бібліогр.: с.273-277.
22. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): Навч. посібник. – Тернопіль: Астон, 2002. – 212 с.
23. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. Посіб./С.В.Князь, Н.Г.Георгіаді, О.В.Князь [та ін.]; Кузьмін О.Є., ред.. – Львів: Львів. Політехніка, 2013.- 364с. – Бібліогр.: с. 343.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на лекціях та практичних заняттях. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 7. За даними таблиці 7 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 7 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ1-ЗМ4 (М1)	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістових модулів ЗМ1-ЗМ4 (М1)	15
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ5-ЗМ9 (М2)	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістових модулів ЗМ5-ЗМ9 (М2)	15
Контроль практичних навиків при виконанні практичних завдань (5x4)	20
Контроль практичних навиків при самостійному виконанні домашніх робіт	10
Усього	100

Остаточне оцінювання диференційованого заліку з дисципліни «Вступ до фаху» проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів» відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни